

Preek Lukas 19 (Zacheus) Feesttent Wapenveld

Goedenavond allemaal,

Laat ik allereerst zeggen dat ik het bijzonder vind om hier vanavond te mogen staan. Hoewel ik in Wapenveld woon ben ik niet als voorganger verbonden aan een Wapenveldse kerk, maar aan een Oldebroekse. De enige reden dat ik even getwijfeld heb of ik vanavond wel aan deze samenkomst zou willen meewerken is dat ik eigenlijk vakantie heb. Maar ja, ik wil ook heel graag de gelegenheid benutten om vanavond iets met m'n dorpsgenoten te delen.

Als ik het doel van mijn toespraak zou moeten samenvatten, dan hoop ik dat je straks deze tent verlaat met één zin in je hoofd: *Jezus houdt van mij!* Je hoeft mij niet leuk te vinden, je hoeft m'n verhaal niet goed te vinden. Ik hoop dat je vanavond iets mag ervaren van Gods liefde voor jou persoonlijk. Dat zou ik nu echt geweldig vinden. Maar ja, daar kan ik je niet van overtuigen. Dat moet God zelf doen. En daar hebben we ook met elkaar voor gebeden.

Maar hoe durf ik dat nu met zoveel zekerheid te zeggen: God houdt van jou? Eigenlijk heel simpel. Dat heb ik niet zelf verzonnen. Dat lees ik in de bijbel. Die liefde van God voor mensen spat als het ware van iedere bladzijde van de bijbel af. Vandaag wil ik heel graag een klein stukje met jullie lezen waaruit dat blijkt. We lezen Lukas 19: 1-10 NBV.

Voor de mensen die vertrouwd zijn met de bijbel is dit verhaal vrij bekend. Een verhaal met twee hoofdpersonen. Zacheus de tollenaar en Jezus van Nazareth.

Wie was Zacheüs?

We hebben zojuist gelezen dat hij hoofdtollenaar is. Dat wil zeggen dat hij een leidinggevende functie had bij de belastingdienst van die tijd. Hoewel de meeste Nederlanders een hekel hebben aan die blauwe enveloppen in de brievenbus is het nog niet zo dat wij een hekel hebben aan mensen die hun brood verdienen bij de belastingdienst. Maar dat was in de tijd aan het begin van onze jaartelling een beetje anders. Want Zacheüs werkte voor de Romeinse overheid. En die Romeinen waren de bezetters van die tijd. Zacheüs was een overloper, zeg maar een NSB-er. Door voor de Romeinen te werken hielp hij mee om dat Romeinse rijk te financieren. En bovendien stonden de tollenaars er om bekend om extra geld te innen, zodat zij zich verrijkten ten koste van hun eigen volk. Behalve landverraders waren het nog

oplichters ook. En dat maakt hen niet bepaald populair bij het volk. Bovendien lezen we van Zacheus dat hij een klein mannetje was. We weten het natuurlijk niet zeker, maar omdat het erbij staat vermoed ik dat hij door zijn volksgenoten als een klein miezerig mannetje gezien wordt. Zo'n mannetje waar niemand een hoge pet van op heeft. Geen wonder dat niemand een stapje op zij doet toen hij probeerde Jezus te zien te krijgen. Zacheus had met al z'n centen waarschijnlijk niet veel vrienden. Hooguit een paar collega's. We weten niet precies de reden waarom Zacheus zo graag Jezus wil zien, maar we mogen best aannemen dat Zacheus weinig voldoening vond in zijn leventje. Als hij vandaag geleefd zou hebben, zou dat liedje van Doe Maar hem wel hebben aangesproken: *Is dit alles, is dit alles wat er is.....* Zacheus is dus de ene hoofdpersoon in het verhaal.

Nu de andere. Jezus van Nazareth. Zacheus had ongetwijfeld al veel over Hem gehoord. Iedereen sprak over Hem. Hij schijnt allerlei zieke mensen te hebben beter gemaakt. Net nog, voordat Hij Jericho binnenkwam heeft Hij nog een blinde genezen. Er doen zelfs geruchten de ronde dat Hij in Naïn in Galilea een dode jongen weer tot leven heeft gewekt. Maar er was meer aan de hand met deze Jezus. Jezus deed radicale uitspraken. Hij durfde God maar zo Zijn Vader te noemen. Hij sprak daar zo vertrouwelijk over. Hij vertelde dat Hij en de Vader één waren, alsof Hij zelf God in mensengedaante was. Hij zei: Als je naar Mij kijkt dan zie je God de Vader. En dat de Vader alleen maar ècht te kennen is via Hem. Hij noemde zich de Weg, de Waarheid en het Leven. Jezus had lef. Hij was recht door zee, goudeerlijk. Een man uit één stuk. Er was een absoluut evenwicht tussen wat Hij zei en wat Hij deed. Hij noemde de geestelijke leiders van het volk huichelaars. Niet dat Hij het er niet mee eens was dat die geestelijke leiders hun bijbel serieus namen. Dat deed Hij zelf ook. Maar die leiders hadden er zòveel regeltjes bij verzonnen dat het voldoen aan Gods goede leefregels een onmogelijke opdracht werd die mensen in een kramp bracht. Regels die bedoeld waren als beschermende kaders waarbinnen het leven goed en vrij is, worden door de geestelijke leiders tot een ondraaglijk juk dat mensen manipuleert en buitensluit.

En juist die mensen, die mensen die door de Joodse leiders buitengesloten werden, zocht Jezus weer op, ondanks hun verleden. Zijn mildheid naar de zoekers was opvallend. Dat maakte Hem populair bij de verstotenen onder het volk. Hij gaf mensen nieuwe kansen, Hij stootte mensen niet van zich af maar sloot mensen in.

Dat stond de geestelijke leiders helemaal niet aan. Zij noemden Hem dan ook een vriend van zondaars en tollenaars. Jezus liet in Zijn optreden zien dat het hart van God gericht is op ieder mens. Ook op mensen die er bij de geestelijkheid van die tijd uitlagen. Het beeld van God dat Jezus bij Zijn volksgenoten opriep was zo anders: zo ruim, zo vrij, zo hartelijk, zo uitnodigend, zo welkom, zo vergevend.

En dat zien we nu ook in de ontmoeting met Zacheus. In het verhaal van vandaag ontmoeten deze beiden elkaar. Jezus komt het stadje Jericho binnen waar de kleine Zacheus in een vijgeboom geklauterd was om een glimp van deze wonderlijke man op te vangen. Vijgebomen zijn dikke bomen met een korte stam, lage takken en veel bladeren. Ideaal om in te klimmen en je te verstoppen tussen de bladeren. Zo kon Zacheus goed zien wat er gebeuren gaat. En pal onder de plek waar Zacheus half verscholen tussen de vijgebladeren zit, staat Jezus stil.

En nu even opletten. Wat zegt Hij? Of misschien eerst even kijken wat Hij niet zegt? Jezus zegt niet: *Hee, Zacheus jongen, wij moeten even praten. Want dat kan zo niet, hè? Zoals jij leeft. Er zijn zoveel dingen in jouw leven die God verboden heeft. Wordt het niet eens tijd voor een grote schoonmaak?* Dat zegt Hij niet. Nee, Jezus nodigt zichzelf uit: *Zacheus....ik wil in jouw huis zijn.* Daar begint het mee!

Misschien moeten we hierbij even een pas op de plaats maken. Weet je dat Jezus nog altijd zo is!? Hij is er niet in de eerste plaats op uit om jou in te wrijven wat allemaal niet op orde is in je leven. Hij wil dolgraag dat je Hem in je leven toelaat. Het houdt Jezus veel meer bezig dat je Hem buiten de deur houdt dan al die dingen die je misschien wel fout hebt gedaan in je leven! Daar heeft Hij wel een oplossing voor. Die woorden *Ik wil in jouw huis zijn* spreekt Hij vanavond ook tegen jou uit!

Zacheus weet niet hoe gauw hij uit de boom moet komen en nodigt Jezus uit in z'n huis en biedt hem onderdak. En wat daar, in dat huis besproken is tussen die twee, daar kunnen we alleen maar naar raden.

Terwijl de mensen buiten mopperen omdat Jezus zich opnieuw inlaat met het uitschot van de maatschappij, gaat Jezus bij Zacheus naar binnen. Dat is trouwens tussen twee haakjes ook een ernstige waarschuwing voor de kerk van vandaag. Laten we uitkijken dat we niemand buitensluiten omdat iemand niet past bij onze regels 'zo heurt 'ut en niet anders'. Een kerk mag nooit mensen buiten sluiten die Jezus niet zou buiten sluiten. Maar een kerk mag ook nooit mensen een podium

bieden die Jezus geen podium zou bieden. Voor Jezus is er geen belemmering om met Zacheus in zee te gaan en Hij gaat het huis van Zacheus binnen.

De bijbel zegt dus verder niets over dat moment dat Zacheus, die kleine gehate oplichter met zijn verrotte leven, kijkt in de ogen van de Man die absoluut goed, absoluut heilig, absoluut en onvoorwaardelijk liefdevol is. Ondanks het contrast tussen deze twee ziet Zacheus in die ogen van Jezus geen veroordeling maar bewogenheid. Hoe is het mogelijk? Zo is Hij dus echt. Zo is God echt. Jezus had daar natuurlijk al een keer een verhaal over verteld. Ook toen was de aanleiding dat de omstanders mopperden omdat Hij met de buitenbeentjes van de samenleving omging. Jezus stelde God in dat verhaal voor als een vader die op de uitkijk stond naar zijn weggelopen jongen. Die jongen, die er een rommeltje van gemaakt had en het geld van z'n vader er had doorgejaagd met drank en prostituees. Maar op het moment dat die jongen thuiskomt is er absolute aanvaarding, absolute vergeving, ja, is er zelfs feest!

Maar die vader had nog een zoon. Een brave Hendrik, die uit plichtsbesef bij z'n vader was gebleven, maar niet uit liefde. Toen de vader de thuiskomst van z'n weggelopen jongen wilde vieren was hij niet van de partij. Hij bleef afzijdig. Ongetwijfeld zullen de mopperaars zich herkend hebben in deze mopperende oudste zoon. En ongetwijfeld zullen de buitenbeentjes zich herkend hebben in die jongste zoon die weer kind aan huis mocht zijn bij z'n vader.

En zo ook Zacheus. Hij mag het ervaren hoe waar dat dit is. Hoe waar het is dat Gods hart klopt voor ieder mens, ongeacht z'n verleden.

Het moet deze liefde zijn die Zacheus tot in het diepst van z'n vezels heeft getroffen. En waar Zacheus nog helemaal geen weet van heeft op dit moment is dat deze Jezus, hoewel Hij absoluut goed is, kapot zou gaan aan het kwaad van de mensen. Alles....het verrotte leven van Zacheus, maar ook het rotte in jou, bracht Jezus aan het kruis van Golgotha. Dat was de prijs die betaald moest worden. Het kon niet minder...en meer bestaat niet. Het is nog niet zo lang geleden weer Goede Vrijdag geweest. Meer dan drie miljoen Nederlanders hebben naar de uitzending van de Passion op tv gekeken. Ik hoop dat al deze kijkers mogen gaan begrijpen wat dat kruis te betekenen heeft.

Ik weet niet hou jij denkt over de kruisdood van Jezus, maar je kunt er op twee manieren naar kijken. Je kunt zeggen: *zo slecht ben ik dus dat dit nodig is!* En dat

klopt. Maar je kunt ook zeggen: *zoveel houdt Jezus dus van mij dat Hij dit voor mij over heeft!* En dat klopt ook. Die enorme daad van zelfopoffering opent voor ons de weg. Op Golgotha wordt de betekenis van die woorden van Jezus duidelijk: *ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij.* Via Jezus, alleen via Jezus, is er herstel mogelijk. Al het rotte wordt eruit gesneden. Weet je, dat is zo ontzettend bevrijdend. Weten dat je niet meer in het krijt staat omdat het is weggenomen. De schuld is vereffend. Je strafblad is uitgewist. Dat is Gods oplossing. Zo kun je bevrijd worden. Alleen zo!

Zacheus moet iets van die bevrijding hebben ervaren toen hij Jezus in de ogen keek. Geen afwijzing, maar absolute, onvoorwaardelijke liefde.

Nu moeten we niet doen alsof het Jezus niet kan schelen wat Zacheus verkeerd heeft gedaan. Echt wel. Onlangs zag ik op een poster de volgende uitspraak: *God houdt zoveel van je dat je mag komen zoals je bent, maar Hij houdt teveel van je om je zo te laten!*

Dit is zo waar. Zacheus mag eerst ontdekken wie Jezus is. En als Zacheus Jezus heeft leren kennen, dan verandert hij vanzelf. Let maar op.

Zacheus staat op en neemt het woord: *kijk Heer, de helft van al mijn bezit geef ik aan de armen, en wat ik heb afgeperst zal ik vier keer weer vergoeden.*

Wat is er gebeurd met Zacheus? Had Jezus hem daarvoor de opdracht gegeven? *Zacheus, geef je geld weg, anders kun je niet bij Mij horen!* Of had Jezus Zacheus gedreigd? *Zacheus, jongen, zo kom je niet in de hemel, er moet eerst wat veranderen.* Nee, je verandert niet omdat het moet. Je verandert als je Jezus leert kennen. En dat is met Zacheus gebeurt. Zacheus had zoveel goedheid niet verwacht. En het is juist door de ontmoeting met Jezus' goedheid dat hij verandert. Niet door dreigen met straf, maar door overvallen met liefde. Zo doet Jezus dat. En dat maakt nu dat Zacheus verandert. Dat hij uit zichzelf besluit te stoppen met het bestelen van mensen. Hij gaat alles wat fout was recht zetten. Zacheus geeft geld aan de armen terug. Niet omdat het moet, maar omdat hij zo graag bij Jezus wil horen. De kleine oplichter Zacheus wordt een grote gulle gever.

Nu verwacht ik dat hier vanavond in de tent allerlei verschillende mensen zitten. Mensen met verschillende kerkelijke achtergronden en misschien ook wel mensen

die de kerk niet zo vaak van binnen zien. Toch geloof ik dat er in dit verhaal van Zacheus voor iedereen een boodschap zit. Misschien denk je wel onbewust dat je alleen maar bij Jezus mag horen als je voldoet aan allerlei 'christelijke voorschriften'. Kledingvoorschriften, zondagsregels, een muziekstijl die misschien totaal niet bij je past. Nergens in de bijbel staan er zulke voorschriften. Dat zijn menselijke regels. Niet dat dit erg is. Je mag best op jouw manier het leven met God invullen. Maar niet als een wet waarmee je bij voorbaat anderen uitsluit. Jezus vraagt niet in de eerste plaats of je het met deze regels ziet zitten. Jezus vraagt of het met Hem zelf ziet zitten. Jezus heeft jou onvoorwaardelijk lief. Denk alsjeblieft niet dat jouw brave gedrag ervoor zorgt dat Hij meer van je gaat houden, want Hij houdt bij voorbaat al van je. Maar denk ook niet dat jouw fouten bewerken dat Hij minder van je gaat houden, jouw gedrag heeft geen invloed op Zijn liefde voor jou. Die liefde is altijd maximaal. Jouw gedrag kan Hem wel blij maken of verdriet doen. Dat wel! Als je leeft in strijd met zijn goede bedoelingen doe je Hem verdriet en kom je steeds verder bij Hem vandaan.

Maar we hebben ook gezien dat er nog een weg terug is. Als jij vanavond ontdekt hebt dat jou leven wel ver van Jezus is verwijderd, weet dan dat Hij ook vanavond tegen jou zegt: *Ik wil in jouw huis zijn. Ik wil in jouw leven zijn.*

Maar dan moet je wel net als Zacheus uit de boom komen en Hem binnenlaten. En ik weet zeker, als je dat doet, en je kijkt Jezus in Zijn niet veroordelende, vergevende, liefdevolle ogen, dat er iets met je gebeurt. Want niemand kan zoveel absolute goedheid en liefde verdragen, zonder tot in het diepste van z'n binnenste geraakt te worden.

Ik daag je uit. Durf je het aan met deze Jezus? Durf je het aan om je te laten raken? Durf je het aan om net als Zacheus met de leegte die jij ervaart naar Hem toe te gaan en te vragen of Hij jou wil bevrijden van je gevoel van zinloosheid, bevrijden van je schuldgevoel, bevrijden van al die dingen binnen in je die er eigenlijk niet zouden moeten horen. Maar ook dat Hij je zal vullen met Zijn onvoorwaardelijke liefde. Vraag het maar en je zult het beleven. AMEN

April 2014
G.P. Hartkamp
Wapenveld